

دبیر پژوهشی روزنامه سراج:

حجت الاسلام دکتر مجتبی خندان

آثار اعتقاد به توحید   قسمت : چهارم

و هیچ دانه ای در مخفیگاه زمین و هیچ تر و خشکی نیست مگر اینکه در کتبی اشکار (علم خاوند) ثبت است.

وَ هُوَ اللهُ فِي السَّمَوَاتِ وَ فِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَ جَهْرَكُمْ وَ يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ اوست خاوند در آسمانها و در زمین، پنهان و آشکار شما را می داند و از آنچه انجام می دهید با خبر است. اَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ آیا کسیکه موجودات را آفرید از حال آنها آگاه نیست در حالی‌که او لطیف خبیر است، وَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ از آنچه که در آسمان و زمین است آگاه است.

خداوند جسم نیست و دیده نمی شود.

قرآن در پاسخ به کسانی می خواستند خدا را با چشم ببینند می فرماید:لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَ هُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ چشمها را در کار نمی کشی ولی او همه چشمها را درک می کند و او لطیف و آگاه است.

سوال: چرا دیدن خداوند محال است؟

جواب: زیرا لازمه دیده دیده شدن اموری است که به خدا متصل داد یعنی اگر بخواهد دیده شود باید جسم داشته باشد، مکان داشته باشد، جهت داشته باشد، دارای اجزاء باشد، زیرا هر جسمی دارای اجزاء و صفاتی مانند رنگ و حجم و وزن است. بعلاوه همه اجسام در حال تغییر و دگرگونی بوده و احتیاج به مکان دارند و تمام اینها از ویژگیهای ممکنات است. در نتیجه خداوند متعال نه جسم است و نه دیده می شود (گروهی از اهل تسنن می گویند خداوند روز قیامت تجسم پیدا کرده و دیده می شود در این زمینه مطالبی از آنها نقل شده که مضحک است و یا هیچ منطقی سازگار نیست.

از امام رضا علیه السلام نقل شده که فرمودند: اِنَّهُ لَيْسَ مِنْ شَيْءٍ مَّا رَعَيْمَ اِنَّ اللهَ عَزَّوَجَلَّ جَسْمٌ وَ لَئِنْ مِنْهُ بَرَاءَةٌ فِی الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ کسی که گمان کند خداوند متعال جسم است از ما نیست و ما در دنیا و آخرت از او بیزاریم.

قدرت فردی که کار خود را با اراده و اختیار خویش انجام می دهد گفته می‌شود که کار خودش را با «قدرت» انجام داده پس قدرت عبارت است از مبدایت فاعل مختار برای کاری که ممکن است از او سر بزند. و هر اندازه فاعل از نظر مرتبه وجودی، کمال تر باشد طبعاً دارای قدرت بیشتری خواهد بود و طبعاً موجودی که دارای کمال پی نهایت باشد قدرتش نامحدود خواهد بود «إِنَّ اللهَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ».

در اینجا باید چند نکته راگوش زد می کنیم:
۱- کاری را که می خواهیم انجام دهیم باید امکان مستحق داشته باشد پس چیزی که ذاتاً محال یا محال محال باشد مورد قدرت واقع نمی‌شود. و قدرت داشتن خدا بر هر کاری بدین معنی نیست که مثلاً خدا بتواند خدای دیگری را بیافریند (زیرا خدا آفریدنی نیست)

۲- لازمه قدرت داشتن بر هر کاری این نیست که

حدیث روز

امام صادق علیه السلام

إِنَّ اللهَ خَزَمًا وَ هُوَ مَكَّةٌ وَ لَوْ سَوَّاهُ خَزَمًا وَ هُوَ الْكَوْفَةُ وَ لَنَا خَزَمًا وَ هُوَ قَمٌ وَ سَتَدَفَّنُ فِيهِ امْرَأَةً مِنْ وَلَدِي تَسْتَفِي فَاطَمَنَةٌ مِّنْ زَارِهَا وَجِبَتْ لَهُ الْخَنَةُ،

خدا را خرمی است و آن مکه است، پیامبر را خرمی است و آن قم است و در آن خانمی از فرزندان من به نام فاطمه دفن خواهد شد، هر کس وی را زیارت کند پادشاهی بهشت خواهد بود.

همه آنها را انجام دهد بلکه هر کاری را که خواهد انجام می دهد و خدای حکیم جز کار شایسته و حکیمانه را نمی‌خواهد و انجام نخواهد کرد هر چند قدرت بر انجام کارهای زشت و ناپسند هم دارد. در رسهای آینده توضیح بیشتری درباره حکمت الهی خواهد آمد.

ازلی و ابدی بودن خدا

اگر موجودی معلول و نیازمند به موجود دیگری باشد وجودش علت آن خواهد بود و با مقفود بودن علتش وجود نخواهد آمد. به عبارت دیگر: وجود نداشتن موجودی در برهه‌ای از زمان، نشانه نیازمندی و ممکن الوجود بودن آن است و چون واجب الوجود خوبنخود وجود دارد و نیازمند به هیچ موجودی نیست همیشه موجود خواهد بود. بدین ترتیب، در صفت دیگر برای واجب الوجود، اثبات می‌شود: یکی ازلی بودن، یعنی در گذشته، سابقه عدم نداشتن است، و دیگری ابدی بودن، یعنی در آینده هم هیچگاه معدوم نخواهد شد و گاهی مجموع این دو صفت را تحت عنوان «سرمدی» بیان می‌کنند.بنابراین، هر موجودی که سابقه عدم یا امکان زوال، نداشته باشد واجب الوجود نخواهد بود، و بطالن فرض واجب الوجود بودن هر پدیده مادی، آشکار می‌گردد.

خداوند کجاست

یکی از دانشمندان یهود نزد یکی از خلقا آمد (ابوبکر با عمر) و گفت تو حاشین پیغمبری؟ گفت آری پرسید خداوند کجاست آیا در آسمان یا در زمین است؟ خلیفه گفت در آسما بر عرش قرار دارد پهلوی گفت بنابراین زمین از او خالی است خلیفه گفت از من دو شو و الا تو را به قتل می رسانم پهلوی با تعجب برگشت و اسلام را مسخره می کرد علی علیه السلام با خبر شد و به او فرمود ولی ما سوال تو و از جویی که شنیدی با خبرم ولی ما می گویم خداوند متعال مکان را آفرید بنابراین ممکن نیست خودش مکانی داشته باشد و برتر از آن است که مکانی او را از خود جای دهد. آیا در یکی از کنلهای خود ندیده ای که روزی موسی به عمران علیه السلام نشسته بود فرشته ای از شرق آمد حضرت موسی فرمود از کجا آمده ای؟ گفت از نزد پروردگار، سپس فرشته ای غرب آمد فرمود: تو از کجا آمده ای؟ گفت از نزد پروردگار، فرشته ای دیگر از آمد فرمود: تو از کجا آمده ای؟ گفت از زمین هفتم از نزد پروردگار، از اینجا فرمود منزه است کسی که هیچ مکانی از او خالی نیست و هیچ مکانی به او نزدیکتر از چرا هنگام دعا دست به سوی آسمان بر می داریم؟ مکان دیگر نمی باشد: پهلوی گفت: من گواهی می دهم که، حق مبین همین است و تو از همه شایسته تر به مقام پیامبر هستی. هشام بن حکم می گوید: کافری خدمت امام صادق علیه السلام آمد و از تفسیر آیه الرحمن علی العرش استوی سوال کرد، امام علیه السلام ضمن توضیحی فرمودند: خداوند متعال نیاز به هیچ مکانی و هیچ مخلوقی ندارد که هنگام دعا دست به سوی آسمان بلند کنیید یا به سوی زمین فرود آورید، حضرت فرمود: این موضوع در علم و احاطه و قدرت خدا یکسان است ولی خداوند متعال دوستان و بندگان خود را دستور داده که دستهای خود را به سوی آسان به طرف عرش بردارند زیرا معنن رزق انجاست ما آنچه را قرآن و اخبار رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم اثبات کرده است تثبیت می کنیم آنجا که فرمود: دستهای خود را به سوی خداوند متعال بردارید و این سخنی است

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری راه روشن

مدیر روابط عمومی: سید علی ساداتی نژاد

خبرنگاران: محمدطها هفکی، شیواقزوینه

طراح و صفحه آرایی: علی دشتی منفرد ، ، فرشاد مصاحبی محمدی ، حمید کلیایی

آدرس: کاشان-بلوار باهنر-کوی شهید متقی- پلاک ۵۴- مجتمع راه روشن

بازگشتی: ۰۹۱۳۹۶۳۱۳۸۶

وزیر جهاد کشاورزی گفت:

استفاده از ظرفیت‌های مردمی در راستای حفظ و صیانت از خاک

لازم است و باید در حفاظت از آن تلاش بیشتری صورت گیرد.

ساداتی‌نژاد با بیان اینکه بخش بزرگی از رسالت حفاظت از خاک بر عهده وزارت جهاد کشاورزی است، عنوان کرد: به دلیل شیب اراضی و سیلاب‌های مخرب، سازمان منابع طبیعی موظف به جلوگیری از فرسایش خاک در مراتع کشور است.

وی افزود: در بخش خاک کشاورزی معاونت آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی

وظیفه صیانت از خاک را برعهده دارد و این دو بخش منسجم با هم کار را پیش می‌برند.مقام عالی وزارت با بیان اینکه برنامه هفتم توسعه در حال نگارش و تصویب است، ادامه داد: نگاه ویژه به بخش خاک براساس قانون مصوب خاک از برنامه‌های ما است تا بتوانیم صیانت بهتری را در طول اجرای برنامه هفتم توسعه داشته باشیم.

وی با اشاره به اینکه نگاه دولت در

پیگیری استقرار نظام مهندسی شهرستانهای شمال استان(کاشان، آران و بیدگل و نطنز)

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی اعلام کرد:

سهم تأمین اجتماعی در بیمه تکمیلی بازنشستگان ۱۲۰ درصد افزایش یافت

محقق شد. به گفته او، تعداد افرادی که تحت پوشش خدمات بیمه تکمیلی بازنشستگان و مستمری‌بگیران خواهند بود، بیش از چهار میلیون نفر است و مبلغ ریالی مشارکت سازمان تأمین اجتماعی در پرداخت حق بیمه تکمیلی این قشر نسبت به سال گذشته، بیش از ۱۲۰ درصد افزایش یافته است.

انقلاب، بیماران به جز رنج بیماری، دغدغه دیگری نداشته باشند.

مدیرعامل سازمان تأمین‌اجتماعی افزود: در دوره جدید مدیریتی سازمان تأمین‌اجتماعی، پرداخت حقوق و مستمری در سر موعد و توسعه خدمات درمانی را به عنوان اولویت در دستور کار قرار دادیم در ۱۵ ماه اخیر

بازنشستگان نیز از اولویت‌های سازمان تأمین‌اجتماعی است و با وجود محدودیت و مشکلات تأمین منابع، امسال ۵۰ درصد حق بیمه تکمیلی بازنشستگان از سوی سازمان تأمین‌اجتماعی پرداخت خواهد شد و به این ترتیب سازمان تأمین‌اجتماعی با افزایش ایجاد شده در سقف تعهدات قرارداد، به ازای هر فرد بازنشسته و مستمری‌بگیر تحت پوشش، ماهانه مبلغ ۱۰۲ هزار و ۵۰۰ تومان از مبلغ حق بیمه تکمیلی را پرداخت خواهد کرد.

وی افزود: توسعه مراکز درمانی طرف قرارداد بیمه تکمیلی نیز با توجه به اقتضای سن بازنشستگان و ابتلای قشر سالمند به بیماری‌های مزمن و صعب‌العلاج مورد تأکید است.

موسوی به برخی انتقادات که به عملکرد شرکت طرف قرارداد بیمه تکمیلی از سوی بازنشستگان پرداخت خواهد شد، اشاره کرد و گفت: با افزایش ۸۰ درصدی سقف تعهدات و تعهدی که شرکت بیمه‌گر داده است، نواقص قرارداد قبلی رفع شده است و این خدمات در شان بازنشستگان ارائه شود و انتظار است که مطابق تأکید رهبر معظم

مدیرعامل سازمان تأمین‌اجتماعی از افزایش ۸۰ درصدی سقف تعهدات و افزایش ۱۲۰درصدی سهم این سازمان در بیمه تکمیلی بازنشستگان خبر داد.

میرهاشم موسوی در دیدار رئیس هیأت‌مدیره کانون عالی کارگران بازنشسته و مستمری‌بگیران تأمین‌اجتماعی و نیز تعدادی از رؤسای کانون‌های بازنشستگان، اظهار داشت: سازمان تأمین‌اجتماعی در موضوع بیمه تکمیلی بازنشستگان، نقش مشورتی و حمایتی دارد و شرکت بیمه‌گر نیز باید خدمات، خسارت و تعهدات را در موعد مقرر انجام دهد تا اثربخشی و رضایتمندی بازنشستگان را در پی داشته باشد.

وی افزود: مساله درمان بازنشستگان همواره یک اولویت برای کشور و دولت و سازمان تأمین‌اجتماعی است و وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز موضوع درمان بازنشستگان را مورد تأکید قرار داده‌اند و چند جلسه هم با موضوع بیمه تکمیلی بازنشستگان برگزار شد

بهترین دستورالعملی که به نحو احسن متکفل دین و دنیای انسان باشد، صحیفه سجادهیه است، چراکه یک نقشه راه، باید مشتمل بر پنج خصوصیت باشد:

۱. نقشه راه را بدون هیچ اشتباهی نشان دهد.
۲. موقع را به بینشاند.
۳. راه کار مقابله با موانع را بشناساند.
۴. انسان را به مقصد برساند.

مستول هماهنگی و ساماندهی بوستان پردیسان با اشاره به گذشت ۲۸ سال از موافقت‌نامه‌ای مبنی بر ایجاد موزه گنجینه ملی آب در پردیسان، گفت: تاکنون این طرح به بهره‌برداری نرسیده که با توجه به اهمیت موضوع، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست بر تکمیل هر چه سریعتر آن تأکید دارد.

با توجه به بند ۲ مصوبات دومین جلسه شورای راهبردی سازمان، جلسهای به منظور تعیین تکلیف موافقت‌نامه ۲۷ شهریور ۱۳۷۳ میان مسئولان وقت سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت نیرو مبنی بر ایجاد موزه گنجینه ملی آب در بوستان طبیعت پردیسان برگزار شد.

در این جلسه، داود چراغی مشاور رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و مسئول هماهنگی و ساماندهی بوستان پردیسان ضمن ارائه توضیحاتی درباره مفاد موافقت‌نامه یادشده اعلام کرد: با وجود گذشت حدود

چرایی صحیفه (۱)

امام سجاد علیه السلام به زیارت مکه بسیار علاقه مند بودند و زیاد به انجا مشرف می شدند. شدت این علاقه در خطبه کوبنده شان در مجلس بیزید ملعون خود را نشان می دهد که برای معرفی خویش، خود را فرزند مکه و منی معرفی کردند:

ایها الناس! اننا ابن مکة و منی، اننا ابن زمزم و الصفا، موبد این ادعا، فرار ۲۳ دعای ۴۷ صحیفه است که امام فرمودند: وَ اجْعَلْ بَاقِيَ عُمْرِي فِی الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ اِبْنَةً وَجْهَکَ.

در یکی از همین سفرهایی که امام سجاد علیه السلام به حج مشرف می شدند در منزلگاهی به استراحت پرداختند. شخصی خدمت ایشان رسید به اسم عَیَاد بصری. این فرد باوجود اعتقاد به دین اسلام، امام سجاد علیه السلام را به امامت قبول نداشت. از سر جسارت خطاب به امام گفت: علی ابن الحسین جهاد که امر بسیار سخت و دشواری است را کنار گذاشتی و حج را که آسان است در پیش گرفتی؟... تَرَكْتَ الْجِهَادَ وَ سَوَّيْتَهُ وَ اقْبَلْتَ عَلٰی الْحَجِّ و لَیْسَ... به خیال خام خود خواست امام را عاقبت طلب نشان دهد. آن گاه برای اثبات ادعای خویش، آیه ۱۱۱ سوره مبارکه توبه را خواند و ازارش جهاد و جهادگران را نزد خداوند یادآور شد: وَ اِنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ یَقُولُ اِنَّ اللهَ اشْتَرٰی مِنَ الْمُؤْمِنِیْنَ اَنْفُسَهُمْ وَ اَمْوَالَهُمْ بِانْ یَّلُمَ الْجَنَّةَ یَقَاتِلُوْا فِیْ سَبِیْلِ اللهِ فَیَقْتُلُوْا وَ یُقْتَلُوْا - اِلٰی قَوْلِهِ وَ یَشْرِی الْمُؤْمِنِیْنَ قِتَالًا عَلٰی بَنِی الْحَنْظَلِ اِذَا رَاْنَا هٰؤُلَاءِ الدِّیْنَ هَدَیْهِمْ مَّتَّعْهُمْ فَاِلَیْجِهَادٍ مَّتَّعْهُمْ اَفْضَلَ مِنْ الْحَجِّ

امام در پاسخ به او فرمودند آیه را کامل بخوان. آن گاه آیه ۱۱۲ سوره مبارکه توبه را تلاوت فرمودند: اَلَتَّائِبُوْنَ اِلَیْهِذِیْنَ الْعَاصُوْنَ السَّائِغُوْنَ اِلَیْكَمُوْنَ السَّاجِدُوْنَ اَلْاَمْرُوْا بِالْعِزِّوْفِ وَ التَّائِبُوْنَ غِنِ الْمُنْكَرِ وَ الْحَافِظُوْنَ لِحُدُوْدِ اللهِ وَ یَشْرِی الْمُؤْمِنِیْنَ. این آیه صفات کسانی را بیان می کند که اهل جهاد در راه خدا هستند و به پای بهشت آنها را می خرد. یعنی توبه کنندگان، عیلات کاران، سیاس گویان، سیاحت کنندگان، رگوع کنندگان، سجده آوران، آمران به معروف، نهی کنندگان از منکر، و حافظان حدود (و مرزهای) الهی، (مؤمنان) حقیقی اند و بشارت ده به (چنین) مؤمنانی!

منظور امام از بیان این آیه این بود که برای قیام جهاد باید جهادگرانی با این خصوصیات داشته باشیم و درحال حاضر چنین جهادگرانی نزد خود نمی بینم. پیداست پیش نیاز امر خطیر جهاد، تائب و عابد و حامد و ... است. جنگاوری و شجاعت در وهله بعد قرار می گیرد.

گواه این مدعا خبر بر بیزید ریاحی است. ایشان زمانی جناب حر شد که توبه کرد. آن گاه عزیز دل امام حسین علیه السلام شد. درحالیکه قبل از آن نیز رزمنده قدرقدرتی بود. نمونه این عابد و تائبها را به وفور می توان در تاریخ ۸سال